

ARGENTERIA, ORNAMENTS I PARAMENTS LITÚRGICS
DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE MOIÀ,
SEGONS DOS INVENTARIS DEL SEGLE XVII

per JOSEP GALOBART I SOLER

Els inventaris de les sagristies que trobem en els protocols notarials dels arxius catalans ens proporcionen una informació, força interessant, per conèixer el conjunt d'elements de què disposaven, per al culte, les esglésies parroquials, els monestirs i convents, i fins i tot les petites capelles rurals. Aquests inventaris es feien, normalment, en el moment de la presa de possessió del càrrec de responsable de la sagristia o mongia, així com per alguna disposició de les visites pastorals o altres motius extraordinaris.

Per tal de contribuir al coneixement i a l'estudi del conjunt de l'argenteria, dels ornaments o dels paraments litúrgics d'una església de la Catalunya central, publiquem dos inventaris de la sagristia de l'església parroquial de Santa Maria de Moià, un de l'any 1606 i l'altre de l'any 1682.

L'església de Santa Maria de Moià fou consagrada l'any 939, pel bisbe de Vic, Jordi (914-947), acompanyat pel bisbe de Barcelona Guilarà (937-959), a petició de Sunyer, comte de Barcelona, Girona i Osona (911-947). En la dotalia o acta de consagració d'aquesta església,¹ s'indica que, a més de dotar-la amb béns materials per al seu sosteniment, es dotà la nova església «*ad diem dedicacionis casullam unam, stolam unam, manipulum unum, alba unam, calicem argenteum unum cum patena, missalem unum, leccionarium unum, antiphonarium unum, actus apostolorum unum, quadragenario unum*».² Aquesta referència de la dotalia de l'església de Moià és, en certa manera, un primer inventari

1. L'acta de la dotalia o de consagració de l'església de Santa Maria de Moià fou publicada per primera vegada, pel P. Fr. Jaime VILLANUEVA, *Viage literario a las iglesias de España*, vol. VI, Valencia 1821, pp. 270-273. Fortià SOLA, *El temple parroquial de Moyà y sa titular i patrona Santa Maria de Misericordia*. Vic 1918, p. 8-11. L'edició crítica ha estat publicada per Ramon ORDEIG I MATA, *Les dotalies de les esglésies de Catalunya (segles IX-XII)*, vol. I, primera part. Vic 1993, p. 130-133.

2. Ramon ORDEIG I MATA *Les dotalies de les esglésies de Catalunya (segles IX-XII)*, vol. I, primera part. Vic 1993, p. 132.

parcial de la seva sagristia, en el qual hi trobem els elements bàsics, necessaris, per a poder celebrar els oficis litúrgics amb dignitat. És remarkable la presència, en aquest primer inventari, d'un volum del *quadragenario*, llibre que antigament era anomenat en català «*el quarantè*», perquè contenia les quaranta homilies de sant Gregori el Gran.

Els dos inventaris que publiquem són força posteriors a la consagració de l'església parroquial de Moià, concretament dels anys 1606 i 1682, és a dir, un de principis i l'altre de finals del segle XVII. El primer inventaria l'argenteria i els ornaments litúrgics de la sagristia de l'església vella de Moià.³ El segon inventari correspon al moment de la construcció de l'edifici de la nova església, l'actual.⁴

Esbós de la vida religiosa de la vila de Moià al segle XVII

Durant la segona meitat del segle XVI i primer terç del segle XVII la vila de Moià experimentà un fort creixement demogràfic, fruit d'una bonança econòmica. La vila passà de 140 focs o famílies, l'any 1553, a tenir-ne el doble l'any 1626 en què comptava amb 291 focs i un total de 1.368 habitants. En la visita episcopal corresponent a l'any 1646 es reflecteix aquest augment de població en queixa feta al visitador perquè l'església de Moià ha esdevingut petita per acollir els fidels de la parròquia; això comportaria la construcció d'una nova església, començada l'any 1674.⁵ L'any 1686, Moià tenia només 265 focs, és a dir, havia sofert una lleugera disminució d'habitants. Possiblement com a conseqüència de la guerra dels Segadors (1640-1659), de la crisi de subsistències, de les pestes i de les sequeres de mitjan segle XVII.⁶

Eclesiàsticament el segle XVII és d'una gran vitalitat en la vida religiosa moianesa. Les confraries, una de les expressions devocionals més importants, visqueren un dels seus moments més vigorosos. La principal era la confraria de la Mare de Déu de la Misericòrdia, la més antiga de Moià, lloada per mossèn Isidre Dalmau⁷ i historiada per Fortià

3. Sobre l'antiga església parroquial de Moià vegeu: Fortià SOLA *El temple parroquial de Moyá y sa titular i patrona Santa Maria de Misericòrdia*. Vic 1918, p. 5-19.
4. Sobre la construcció de la nova església parroquial de Moià vegeu: Josep GALOBART I SOLER, «L'església parroquial de Santa Maria de Moià i els seus constructors (1673-1749)» *Modilianum*, 2ª època, núms. 8-9, juny-desembre de 1993, p. 5-145.
5. Fortià SOLA *El temple parroquial de Moyá i sa titular i patrona Santa Maria de Misericòrdia*. Vic 1918, p. 22-23.
6. Antoni PLADEVALL I FONT, «Un cens general de Catalunya de 1626 fins ara desconegut». A *Ausa*, vol. 7 (1972-74), p. 138. Antoni PLADEVALL I FONT, "El bisbat de Vic entre els anys 1685 i 1688" a *Ausa*, Vol. 8 (1975-1979), p. 48. G.G.C.C, vol. 2, Barcelona 1982, p. 178-179. Rossend CASALLARCH I MONTRÀS, «Moià», A: *Història de les comarques de Catalunya. El Bages*, vol. II, Manresa, 1988, p. 24-25.
7. [Isidre DALMAU] *Devota novena en honor de Nostra Senyora de Misericòrdia, patrona de la Il·ltre. y real Vila de Moyá, bisbat de Vich*. Vich, Imp. de Jaume Valls, 1869. [Isidre DALMAU]. *Breu memorial de la iglesia y camaril real de Santa Maria de Moyá, bisbat de Vich, per M.I.D.P.M.A.C.C. de Nuestra Señora Vich*, Imp. de Jaume Valls, 1870.

Solà.⁸ Seguida de la popular confraria de la Mare de Déu del Roser, per a la qual a principis del segle XVII es construí una nova capella i un nou retaule, obra de l'escultor manresà Pau Sunyer. Per la seva part, la confraria de sant Miquel, que aplegava els paraires i teixidors,⁹ l'any 1604, acordà celebrar la festa de sant Miquel com els diumenges, és a dir, com a festa de precepte per a tots els confreres. A mitjan segle XVII, aquesta confraria acollí en el seu altar les relíquies dels Sants Màrtirs, fet que comportà la construcció d'un nou retaule, contractat l'any 1661 amb l'escultor manresà Pau Sunyer.¹⁰ Típicament siscentista, la confraria de la Immaculada Concepció i de sant Isidre, fundada l'any 1643, reunia en una sola confraria els dos moviments devocionals més importants del segle XVII a casa nostra, el moviment Concepcionista i el patronatge de sant Isidre sobre els pagesos. Aquesta confraria, que ja tenia altar amb retaule a l'església vella, en contractà la construcció d'un de nou, l'any 1696, amb l'escultor vigatà Joan Francesc Morató, el qual hi adaptà la iconografia de la carta de fundació de la Confraria.¹¹ Finalment, no podem oblidar la confraria de sant Sebastià, que tenia capella pròpia construïda fora dels murs de la vila. Ben historiada per mossèn Fortià Solà¹² fruïa d'una devoció tant gran, que havia arraconat i substituït la de sant Roc des de principis del segle XVI. L'any 1675 la Universitat de Moià proclamà Sant Sebastià patró de la vila, «*patronum ipsius Villae*», tot acordant que la seva festa fos celebrada «*cum ritu dupplici primae clasis cum octava*», i el document afegeix, a més, que el dia vint de gener «*et assuetum celebrari in eadem Villae et termino festum institutum ejusdem Sancti Sebastiani*».¹³

El Moià del segle XVII, a més, visqué dos altres fets que marcaren fortament la seva vida religiosa fins als nostres dies. El primer fou l'inici, l'any 1674, de la construcció de la nova església parroquial, obres que s'allargaren fins l'any 1749, i que dotarien a la vila d'un temple capaç i digne per a la celebració del culte cristià.¹⁴ L'altre esdeveniment fou la fundació, l'any 1682, del primer col·legi de l'Escola Pia a Catalunya, l'in-

8. Fortià SOLÀ *El temple parroquial de Moyà i sa titular i patrona Santa Maria de Misericòrdia*. Vic, 1918, p. 81-99.
9. Rossend CASSALLARCH I MONTRÀS. *Història del Gremi de Paraires i Teixidors de Moià*. Moià, 1993.
10. Josep GALOBART I SOLER «Pau Sunyer, escultor, i Magí Torrebruna, daurador, autors del retaule de Sant Miquel i dels Sants Màrtirs de l'església parroquial de Moià». A *Ausa*, vol. XVI, 132-133 (1994), p. 131-138.
11. Josep GALOBART I SOLER. «Els dos retaules de Sant Isidre de l'església parroquial de Santa Maria de Moià». A *Modilianum*, núm. 21 (desembre 1999), p. 3-26.
12. Fortià SOLÀ. *Sant Sebastià i el seu temple de Moyà*, Barcelona 1934. Josep GALOBART I SOLER, «Una obra desconeguda del pintor Joan Gascó: El retaule de l'església de Sant Sebastià de Moià», *Ausa*, vol. XVIII 142 (1999), p. 365-371.
13. A.C.A. *Protocolos Notariales*, Manresa, vol. 58, f. 221-221v. El P. Llogari Picanyol publicà la traducció catalana d'aquest document tret dels papers de Mossèn Isidre Dalmau: «Sobre Sant Sebastià, Patró de Moyà», *Modilianum*, 1ª època, octubre 1963, p. 71-73.
14. Josep GALOBART I SOLER «L'església parroquial de Santa Maria de Moià i els seus constructors (1674-1749)», *Modilianum*, 2a època, núms. 8-9, juny-desembre 1993, p. 5-145.

fluència religiosa i cultural de la qual ha estat transcendental per a la vila de Moià fins els nostres dies.¹⁵ A més, a principis del segle XVII, també s'edificà l'església de Sant Josep.¹⁶

Un altre aspecte de la vida religiosa moianesa, que cal tenir molt en compte a l'hora d'estudiar-la, és l'importància de la Comunitat de preveres beneficiats que hi havia a Moià.¹⁷ Sembla que els seus orígens arrenquen de principis del segle XIV, però no fou fins l'any 1429 que tingué una reglamentació reconeguda. Llavors sabem que tenim 8 beneficiats. Al segle següent, l'any 1583, la Comunitat estava formada per vint membres, i a mitjan segle XVII la Comunitat assoleix el nombre de trenta-dos preveres, que a principis del segle XVIII es reduïrien a vint-i-un, per tornar a tenir-ne trenta-dos l'any 1772. Els segles XVI-XVIII són els més esplendorosos de la institució, tant pel nombre de membres com pel seu poder econòmic. La seva vida s'anà esllanguint amb les greus conseqüències de la Guerra del Francès (1808-1814) i, especialment, de les lleis desamortitzadores de Mendizábal de l'any 1835.

Al costat de la participació dels fidels moianesos en les confraries i en els diversos àmbits religiosos, cal no oblidar els nombrosos llegats testamentaris fets a l'església de Moià, així com també les fundacions de misses i de causes pies. La documentació notarial testimonia les aportacions econòmiques dels fidels per al manteniment i l'embelliment del temple i l'esplendor del culte.

És en aquest marc religiós que cal situar els dos inventaris de la sagristia de l'església parroquial de Moià que publiquem.

L'inventari de l'any 1606

El primer inventari, datat el dia 28 de desembre de l'any 1606, es féu a petició dels consellers o regidors Benet Verdaguer, Antoni Coma de Sant Jaume i Montserrat Corona, i dels obrers Valentí Castellà i Pere Joan Canudas, pel notari moianès Jaume Guardia.¹⁸ En ocasió de la presa de possessió de la mongia o càrrec de sagristà de la parroquial de Moià de mossèn Jaume Areny, prevere i sagristà, «*monacum et monachie*

15. Llogari PICANYOL, *Moyá y los Escolapios moyaneses*, Barcelona 1956. Rossend CASALLARCH I MONTRÁS, *Història de l'Escola Pia de Moià 1682-1994*, edició de l'autor, Moià 1994.

16. Fortià SOLÀ, *El temple parroquial de Moyá i sa titular i patrona Santa Maria de Misericòrdia*, Vic 1918, p. 108. Llogari PICANYOL, «L'antiga església de Sant Josep al raval de dalt, de Moià», *Modilianum*, 1a època, octubre de 1964, p. 165-169.

17. Sobre la Comunitat de Preveres de Moià vegeu: Isidre DALMAU, *A major gloria de Déu y á fi que se conserve la memoria de la Reverent Comunitat dels RR.SS. Preberes y Clergues de la Santa Iglesia parroquial de la Benaventurada Verge Maria de la Vila de Moyá, bisbat de Vich*, Vich, Imp. de la Viuda y Fill de J. Valls, 1877. Fortià SOLÀ, *El Temple parroquial de Moyá y sa titular i Patrona Santa Maria de Misericòrdia*, Vic 1918, p. 41-62.

18. Vegeu el document núm. 1.

dicte ecclesie Modiliani». Segons el document Jaume Areny es comprometé a guardar i custodiar «*totas las robas, or, argent ab tot lo mencionat en dit inventari*».

Aquest inventari notarial, emmarcat per una introducció, que explica per qui i per què es féu l'inventari, i amb una conclusió, en què s'esmenten els compromisos a què s'obligava mossèn Jaume Areny, està dividit en dues parts, amb un total de 72 entrades. En la primera part —amb setze entrades— s'inclou l'orfebreria, i en la segona part —amb cinquanta-sis entrades—, els ornaments i la roba.

L'inventari de l'any 1682

L'altre inventari que publiquem, datat el dia 6 de març de 1682, es féu en ocasió de la presa de possessió del càrrec de monjo o sagristà de l'església de Moià per part de mossèn Maties Ermengol, prevere, resident al poblet de l'Estany. En aquest cas el document explica que es tracta de la presa de possessió del «*perpetuum simplex beneficium ecclesiasticum sub invocatione Sancti Martini*» tot afegint «*cuiquidem beneficio monachia eiusdem parochialis ecclesiae auctoritate Apostolica est unita*». Com a representants de l'església, de la Universitat i de l'obrer, hi actuaren Carles Solà de Sant Esteve, l'arxiprest de la col·legiata de Santa Maria de l'Estany i el rector de l'església de Moià; els representants municipals eren Jaume Casagemas, Francesc Taver, Jeroni Marfà i l'obrer Pau Brotons.

Aquest inventari de l'any 1682 està estructurat de manera diferent que el de l'any 1606. Així com aquell es féu a partir de la distinció entre argenteria i ornaments, el segon es féu de manera topogràfica, és a dir a partir de la localització de les peces a la sagristia. Aquesta estructuració ens permet fer-nos càrrec de com es guardaven els objectes a la sagristia de Moià.

En un armari que era situat al darrere de la porta de l'entrada de la sagristia, hi havia l'argenteria, corresponent als números 1-31 de l'inventari. En una gran calaixera, que tenia sis calaixos —l'inferior molt més gran—, s'hi guardaven els ornaments litúrgics, amb un total de 83 entrades; són els números 31-118, de l'inventari. A més de l'armari de l'argenteria i la gran calaixera, hi havia dues caixes de fusta d'alba. Una estava tancada «*sos pany y clau*», i s'hi guardaven els objectes inventariats amb els números 119-125. L'altra era una «*caxa de fusta de alba ab sa respallera a modo de escon*», que havia d'ésser força gran, on s'hi guardaven els números 126-160 de l'inventari. A més, segons el número 144, «*entre lo sacrari i lo armari de prop la sagristia*», en un prestatge, hi havia «*setse figuras de sancts y sanctas de fusta sobradauradas entre grans y petites*», és a dir, es tractava d'imatges d'escultura, possiblement per a ús processional o ocasional.

L'inventari es complementa amb una època de mossèn Maties Ermengol, en el qual reconeix haver rebut els béns inventariats i es compromet a guardar-los i retornar-los tots. Dóna fermances, perquè, en cas que no pogués pagar-ne les pèrdues, ho facin ells.¹⁹

Altres inventaris de la sagristia de l'església de Moià

Els inventaris de la sagristia de l'església parroquial de Moià que publiquem no són els únics que s'han conservat. En tenim d'altres; un datat el dia 23 de juny de l'any 1621, amb solament trenta-nou entrades, esmenta només les peces més importants.²⁰ També se'n conserva un altre, datat el dia 6 de març de l'any 1675, fet en prendre possessió del benefici de Sant Martí, —lligat a la mongia o sagristia—, mossèn Josep Pineda, fill de Castellterçol. Aquest inventari aporta poques diferències a l'inventari de l'any 1682.²¹

Tanmateix, cal tenir present que aquests inventaris no inclouen més que els objectes guardats en la sagristia de Moià; hi havia altres elements litúrgics, com orfebreria i ornaments o paraments d'altar escampats per l'església, perquè en la majoria d'altars de les confraries o bé en aquells que hi havia fundat algun benefici s'hi guardaven els elements necessaris per al culte i ornaments propis. Aquests objectes normalment es conservaven en una caixa o escó situat en la mateixa capella on hi havia l'altar. Els inventaris que ens n'han arribat, ens permeten fer-nos càrrec dels materials guardats fora de la sagristia.

Un bon exemple és l'inventari dels béns litúrgics de la confraria de Sant Miquel, que aplegava els paraires i teixidors de Moià. Segons aquest inventari, els béns de la Confraria, el 22 de juliol de 1716, eren:

Un pal·li de tela amb les efigies de Sant Miquel Arcàngel i dels Sants Màrtirs Anselm, Desideri i Eufrosina en ell pintades, guarnit amb fusta.

Una casulla de catalufes de blanc i vermell, amb la seva estola i màniple.

Un calze i una patena de plata.

Unes canadelles, amb tovalló, de plata.

Uns àmits de tela guarnits amb puntes i cinyell de fil usat.

Un relicari de metall groc amb la seva bossa.

Uns corporals de tela guarnits amb puntes.

Un purificador de tela.

Un cobrecalze de tafetà vermell amb puntes, usat.

Unes estovalles de cotonina mostrejades, guarnides amb puntes, i unes altres de bri, usades.

Tres estovalles de tela guarnides amb puntes, usades.

Tres estovalles, dues de fil i unes de tela, usades.

19. Vegeu el document núm. 2.

20. Moià, Arxiu Municipal, Protocols Notarials, vol. 386, f. 588-588v.

21. Barcelona, A.C.A., Protocols Notarials, Manresa, vol. 55, f. 8-11.

- Cinc lavabos de tela usats.
 Una bandera de domàs groc, amb els seus cordons de cera i el pal.
 Una capella per a la caixa dels Sants Màrtirs, de vellut carmesí, amb brodatures d'or i plata.
 Dos candelers de fusta, amb els seus brocals de ferro.
 Cinc ventalls de palma i quatre barres de fusta.
 Un llibre de forma major, amb cobertes de pergamí, en el qual hi ha escrit un transsumpte de privilegi concedit a la Confraria.
 Un altre llibre de forma major, amb cobertes de pergamí, anomenat Llibre de la Confraria.
 Uns corporals guarnits amb puntes.
 Un palit de domàs blanc i carmesí amb galó d'or.
 Un frontal per al palit, daurat.
 Vint vestes de bocaram amb les seves cintes.
 Un misteri nou i les figures del vell.
 Una llàntia.
 Una bacina de llautó.
 Uns purificadors.
 Un cobrecalze de domàs blanc.
 Una bossa de corporals de paper pintat.
 Uns lavabos de tela.
- Davant de mi, Francesc Pujol i Ferrer, notari de Moia.²²

Remarqueu la presència dels ornaments, els vasos d'altar, la roba d'altar i els llibres, així com també els elements processionals de la Confraria: «*la bandera de domàs groc, amb els seus cordons de cera i el pal*» o «*el misteri nou i les figures del vell*». També s'esmenta que tenien «*una llàntia*» i «*una bacina de llautó*». Sense oblidar els llibres propis de la Confraria: un amb el privilegi de la concessió de la Confraria i l'altre, el de registre dels confreres, anomenat *Llibre de la Confraria*.

Un interès particular mereix l'inventari que es redactà en inaugurar-se, l'any 1693, el primer cambril de la Mare de Déu de la Misericòrdia. En aquesta ocasió, una part dels objectes guardats a la sagristia passà al nou cambril, es tractava de les corones, mantells i abillaments de la imatge de la Mare de Déu de la Misericòrdia i els elements essencials —per exemple, l'inventari esmenta «*una ara per lo altar del Cambril*», per poder celebrar-hi la missa.²³

22. Rossend CASALLARCH I MONTRÀS, *Història del gremi de Paraires i Teixidors de Moia*, Moia 1993, p. 50-51. Cal tenir present que alguns elements d'aquest inventari foren obsequiats a la Confraria per mossèn Jeroni Nogareda l'any 1675 (Moia, *Protocolos Notariales*, notari Josep Morató, vol. 294, f. 148v).
23. Pel seu interès, tot i què l'havíem publicat en un altre lloc: Josep GALOBART I SOLER, «L'església parroquial de Santa Maria de Moia i els seus constructors (1673-1749)», *Modilianum*, 2a època, núms. 8-9, juny-desembre 1993, apèndix núm. 4, p. 87-89, el reproduïm en el document núm. 3.

Observacions a partir dels dos inventaris de la sagristia de Moià

La primera constatació que hom treu de la comparació dels dos inventaris és l'important increment de la sagristia moianesa entre els anys 1606 i 1682. El primer inventari té setanta-dues entrades, mentre que el de l'any 1682 en té cent seixanta, és a dir, una mica més del doble.

L'argenteria

En l'aspecte més valuós i d'interès artístic, la plata o l'orfebreria, també podem constatar aquest increment general. El més significatiu és l'increment de calzes i patenes.

En l'inventari de l'any 1606 s'esmenten quatre calzes (núms. 5, 6, 7, 8) un d'ells (núm. 5) anomenat de sant Bernat,²⁴ un altre (núm. 7) tenia al peu dos xipresos, possiblement es tractés d'un escut, i un tercer, (núm. 8) era el que feien servir els vicaris; i dues patenes (núm. 9), mentre que en el de l'any 1682, es consignen onze calzes (núms. 12, 14 i 15), cinc calzes eren gravats (núm. 12), un era de «piltra» (núm. 14) i un altre era d'estany (núm. 15), amb les onze patenes. Molt possiblement aquest augment estigui relacionat amb el creixement del nombre de membres de la Comunitat de preveres.

Les dues custòdies (núms. 2 i 3), de l'inventari de 1606, en el de l'any 1682, passen a ser quatre (núms. 9, 10, 11 i 22). La custòdia del núm. 3 de l'inventari més antic correspon al núm. 9 del segon, i és descrita com la «*custodia gran de plata daurada, la major, ab una vandeyera ahont posan lo Sanct Sagrament, ab los angels, un a cada part, ab tonba y tancadura*», descripció que fa pensar en una peça de tipologia clarament gòtica.

Dels dos canelobres de plata de l'any 1606 (núm. 10), es passa, al 1682, a quatre (núms. 3 i 4), els del núm. 3 eren «*grans, gravats*».

A més d'aquests increments que acabem d'esmentar, en l'inventari de l'any 1682 apareixen una sèrie de peces que no s'esmenten en l'inventari de 1606, com són: una sotacopa i canadelles (núm. 19), una palmatòria de plata (núm. 20), una capsa de plata per a la reserva (núm. 23), un reliquiari de la vera creu (núm. 24), una imatge de la Mare de Déu (núm. 25), unes crismeres (núm. 26), una cullera per a batejar (núm. 27), puntes de plata, dos palms (núm. 124).

Entre el conjunt de plata de la sagristia destaquen algunes peces que mereixen una atenció especial, com són: la imatge de sant Sebastià, les corones de la Mare de Déu de la Misericòrdia, les creus processionals i els dos jocs de bordons.

24. Aquest calze, nomenat de sant Bernat, molt possiblement cal relacionar-lo amb el benefici de sant Bernat, del qual eren patrons els administradors de la Confraria de la Mare de Déu de la Misericòrdia (Fortià SOLÀ, *El Temple parroquial de Moyà i sa titular i patrona Santa Maria de Misericòrdia*, Vich 1918, p. 23).

La imatge de sant Sebastià de plata, que esmenten els dos inventaris (núm. 68 i núm. 21 respectivament), fou contractada amb l'orfebre vigatà Onofre Rafart, però, cisellada realment per l'argenter barceloní, Felip Ros, com demostrarem en una altra ocasió. La referència que trobem en l'inventari de l'any 1682 a la relíquia del sant encastada en la mà dreta de la imatge, no la trobem en l'inventari de l'any 1606. Molt possiblement li fou col·locada en una data posterior a la redacció del primer inventari, ja que en el contracte de construcció de la imatge tampoc no s'hi fa cap referència, ni que la imatge hagués de fer les funcions de reliquiari. D'aquesta peça, desapareguda a l'inici de la guerra civil espanyola (1936-1939), en tenim un bon testimoni fotogràfic.

Ambdós inventaris esmenten les corones de la Mare de Déu de la Misericòrdia i les del nen Jesús, (núms. 15 i 16 i núms. 5 i 7, respectivament). Aquestes corones, l'any 1693, en inaugurar el primer cambril i instituir el càrrec de cambrer de la Mare de Déu de la Misericòrdia, passaren a la sagristia del cambril, amb els mantells de la Mare de Déu i altres objectes. Abans, però, es feren les corones que duia la imatge de la Mare de Déu l'any 1693, com ho explica l'inventari fet en aquella ocasió, segons el qual entre els materials traslladats al nou cambril hi havia:

«Primo videlicet dos coronas de plata ab varias pedras, una per lo ninyo Jesus y altra per Maria Santissima, las quals coronas son de la una part doradas y de la altra part del mateix color de la plata, y pesan juntas setanta quatre onsas y tres argentos; y ditas coronas se son fabricadas de la plata procehida de dos coronas vellas que antes hi havia en dita iglesia per adorno de ditas Santas Imatges, una de ellas dorada y altra sens dorar; las quals juntas pesaren de plata neta sexanta vuit onsas y quatre argentos; y lo demes que costan ditas dos coronas novas, de mans de dorar y posari las pedras, ho ha pagat de charitat, per devoció a Maria Santissima, lo señor Magí Barrera, ciutada honrat de Barcelona.²⁵

No hem pogut esbrinar fins a quina data, almenys tota al llarg del segle XVIII ho feren, aquestes corones adornaren la Santa Imatge de la Mare de Déu de la Misericòrdia.

Com en totes les esglésies parroquials, a la de Moià també hi havia les creus processionals; segons els dos inventaris a Moià n'hi havia dues. L'inventari de l'any 1606 diu (núm. 1): «una creu de plata daurada, la major de dita yglesia», i en el núm. 4, «una creu de plata blanca», que en aquell moment era a platejar. En l'inventari de l'any 1682 (núm. 1), la creu major hi és descrita així: «una creu gran de plata sobredaurada ab una efigies de Nostra Señora en una part y en la altra un Christo crucifecat». I, la menor (núm. 2), una «creu de plata petita sens sobredaurar». La presència de les dues creus en l'església de Moià correspon a la tradició de tenir una creu gran, anomenada generalment la major, i una de més

25. Vegeu el document núm. 3.

petita; la major estava reservada exclusivament per a les grans celebracions.

De l'argenteria que reporten els dos inventaris no hem pogut identificar, entre les peces conservades actualment a la parròquia, cap de les inventariades. Només hi podrien estar relacionats dos bordons dels quatre que hi havia, és a dir, un joc sencer. Es tracta d'un joc dels bordons que esmenten ambdós inventaris (núm. 14 i núm. 28, respectivament), però sense descriure'ls amb detall. Aquests jocs havien estat obrats, un per l'orfebre barceloní Pere Oller, i l'altre per l'orfebre vigatà Antoni Batlles.

El joc de bordons que s'ha conservat complet, el formen dues boniques peces de plata. Cada un d'ells fa 190 cm d'alçada, amb l'ànima de fusta, i està composta de cinc trams de 33 cm per 3 cm de diàmetre, coronades pel pom que fa 25 cm. La canya dels bordons està decorada amb un quadriculat ornat amb unes fulles. El pom, de 12 cm de diàmetre, està dividit en sis parts decorades, cadascuna d'elles, amb una flor i va rematat amb una petita pinya.

La draperia

La part quantitativament més nombrosa, en totes les sagristies, era la draperia. Això també passava a la sagristia moianesa; amb tot, per l'ús i la fragilitat dels materials de què està feta, no tenim constància que se n'hagi conservat cap mostra. Cal dir, però, que en el Museu Municipal Rafael Casanova de Moià es conserven algunes peces, especialment cobrecalzes, la procedència dels quals no hem pogut esbrinar.

Entre la draperia hom pot distingir entre ornaments litúrgics i roba blanca o d'altar.

Entre els ornaments litúrgics que esmenten els dos inventaris, hom constata un increment molt important al llarg del segle XVII. De les quinze albes, una per a la quaresma, que esmenta l'inventari de 1606 (núms. 59, 61, 64), es passà a trenta-sis en el de l'any 1682 (núms. 120, 121, 122), dues per als acòlits. A començament del segle, hi havia deu capes pluvials (núms. 17, 20, 24, 25, 26, 62), que l'any 1682 havien passat a ser vint-i-quatre (núms. 34, 35, 36, 42, 43, 47, 49, 58, 59, 60, 61, 96, 104). Cal assenyalar que les tres capes de morts (núm. 34), segons la descripció, estaven ornades «*en cada una de ellas un cap y dos ossos de morts*».²⁶ L'inventari de 1606 esmenta només dues casulles (núm. 23), en canvi el de 1682 diu que n'hi havia nou (núms. 53, 56, 98, 99, 100, 101, 102). L'inventari més antic no esmenta cap dalmàtica, mentre que el de 1682 en

26. El cap de mort i els ossos és el símbol tradicional de la mort i l'ornamentació tradicional dels ornaments de difunts. Vegeu un contracte de confecció d'un tern de difunts, signat l'any 1564, publicat per Francesc-Xavier ALTÉS I AGUILÓ «Argenteria, brodaria i tapisseria a la sagristia de Montserrat l'any 1585», *Studia Monastica*, Vol. 35(1993), p. 397-398.

consigna quatre (núms. 62 i 108). De terns d'altar complets, el primer n'esmenta dos (núms. 19 i 20), mentre que el de 1682 diu que n'hi havia vuit (núms. 38, 40, 45, 50, 63, 65, 70, 88). De les dues bosses de corporals de 1606 (núm. 48), passà a tenir-ne sis (núms. 79 i 135) i de cobrecalzes es passà de quatre, anomenats tovalloles de calze, (núm. 57) a catorze (núms. 44, 48, 72). I de cap vesta de bocaram a començament del segle, es passà a quatre (núms. 138 i 140), al 1682. Dels tres pal·lis de 1606 (núms. 18, 35, 60, 61), es passà a vuit (núms. 32, 33, 69, 77, 80, 85, 105, 107), a la fi del segle. Entre aquests darrers, cal esmentar els descrits així (núm. 33): un «*palit de vellut negre, bo, guarnit de galo de or y esculpidas en lo mig de fil de or y plata las armas del Señor Francesch Casanovas y Comas*», germà gran de Rafael Casanova i Comes, defensor de les nostres llibertats nacionals.²⁷ I un altre «*palit blanch de domas ab una figura de Nostra Señora de Concepcio al mitg* (núm. 80)».

Pel que fa a la roba d'altar, entre les peces més importants, trobem que de les divuit estovalles (núm. 65) que esmenta l'inventari de l'any 1606, el de l'any 1682 passa a esmentar-ne quaranta-sis (núm. 119), força més que el doble. Dels quatre eixugamans (núm. 58) que apareixen el 1606, el 1682 es passa a catorze (núm. 136), i de l'únic corporal (núm. 32) de l'inventari més antic es passa a vint-i-cinc (núm. 131) en el més modern. En aquest darrer inventari s'esmenten nou cortines (núms. 73, 99, 149); un dosser (núm. 155); un frontal (núm. 74) «*de domas blanch, mostrejat de vert y vermell, ab sos serrels de seda*», sis pavellons (núms. 111, 112, 113, 114, 115, 116); mentre que en el de l'any 1606 no s'esmenta cap d'aquestes peces. De la comparació dels dos inventaris, cal fer una menció especial de les tovalloles. D'aquest element, que esmentem els dos inventaris, n'hi ha nou en el primer (núms. 22, 30, 31, 33, 57) i trenta-tres en el segon (núms. 37, 39, 41, 46, 52, 54, 66, 71, 75, 76, 78, 82, 110, 117, 118, 128, 129, 161). En el segon inventari s'explica que sis tovalloles són per a la trona (núms. 39, 41, 46, 52, 55, 71), dues per a Nostra Senyora (núms. 75 i 118) i una per a la creu (núm. 37).

Pel que fa a les teles utilitzades en la draperia de la sagristia de Moià, predominen el domàs, el xamellot, el tafetà i el vellut. També hi trobem, però, l'osteda, la glassa, el talentó, la llana i la seda. Els més rars són el setí, la cotonina i el bombosí.

En alguns casos, en la descripció de les peces, s'especifica els materials de l'ornamentació. Hi predomina el galó, el fil, la punta, el brodat, el passamà d'or; però també hi trobem l'or fals. També hi ha ornaments fets amb fil o punta de plata. I la seda, en forma de passamà, galó o flocadura.

La roba d'altar, és a dir, la blanca era de tela o de bri.

27. Josep Rafel CARRERAS I BULBENA, *Villarroel, Casanova i Dalmau, defensors heroics de Barcelona en el setge de 1713-1714*, col·lecció «Catalans Il·lustres», Barcelona 1995, p. 59-62.

Objectes processionals

A més de les creus processionals, en els inventaris, apareixen una sèrie d'elements destinats a ser usats en les processons. De la comparació dels dos inventaris es constata, també, l'increment d'aquests elements al llarg del segle XVII.

Els dos inventaris esmenten les banderes. L'inventari de 1606 no en precisa el nombre exacte i les ressenya així: «*las banderas della quaresma*» (núm. 43); «*las banderes blavas*» (núm. 44); «*las banderas vermelas, usades, ab Nostra Senyora al mitx*» (núm. 45) i les banderes «*de domas de la Assumptio y l'altra per lo Sanc Sagrament*» (núm. 45). En l'inventari de l'any 1682 les identifica (núm. 91) amb més precisió: «*set banderas de domas: una vermella, de la Vila; altra blanca, del Roser; altra groga, de Sant Miquel; altra groga y vermella, de Sanct Isidro: altra blava de Sanct Sebastia; altra verda, de Nostra Señora del Socos; y la altra, blanca, de Sant Josef; ab sos cordons de seda per quiscuna*». Un parell de testimonis fotogràfics de començaments del segle XX ens permeten fer-nos una idea aproximada de com podien ésser aquestes banderes processionals.²⁸ D'un estendard (núm. 46) de l'inventari de 1606, en el de l'any 1682 es passa a dos (núms. 92 i 93). En l'inventari de començament de segle no es fa referència a cap gonfanó, mentre que en el de finals de segle n'esmenta sis (núms. 90 i 97); dels quals dos eren llisos (núm. 90), n'hi havia dos que portaven «*la figura de Nostra Senyor en una part y l'altra una custodia*» (núm. 90) i els altres dos (núm. 97) eren «*negres... ab la passió de Nostre Señor*». En aquest també s'esmenta un pendó (núm. 154) per acompanyar el viàtic, així com dos tàlems (núms. 67 i 153), peces que no apareixen en l'inventari de l'any 1606; un d'aquests tàlems (núm. 153), segons l'inventari, «*duia quatre varas per aportar lo*». Els dos inventaris esmenten la campaneta per acompanyar el viàtic. Així, el més antic parla de (núm. 72) «*dues esquelles de coure de acompanyar lo Sanct Sagrament*»; mentre que el de 1682, només esmenta (núm. 152) «*la campaneta per acompanyar lo viatic*». Cal remarcar l'important increment de garnatxes; en l'inventari de l'any 1606 només n'hi consten tres (núm. 56), mentre que el de l'any 1682 diu que n'hi havia vint (núm. 126).

Altres objectes

Entre els diversos objectes que esmenten els documents notariais, l'inventari de l'any 1606 diu que hi havia tres missals (núm. 70), «*dos usats, lo altre tot nou*», i el de l'any 1682 que n'hi ha cinc (núms. 156 i

28. Vegeu Jaume CLARA I ARISA, *Moià, 1875-1939. La vida d'un poble en imatges*. L'Hospitalet de Llobregat 1997, p. 125.

157), dels quals s'especifica que n'hi ha «*un de bo y dos molt usats*» (núm. 156), i dels altres dos (núm. 157) diu que són «*dos missals vells que no serveixen*». L'inventari de l'any 1682, a més dels candelers de plata, n'inventaria onze de bronze (núms. 141, 142, 143, 144) i sis de ferro (núm. 148). El darrer inventari parla també, cosa que no fa el primer, de dos hostiers de ferro (núm. 160), dues calderetes d'aram (núm. 151), d'«*una capseta de alquímia*» (núm. 158), d'una sacra de fusta, «*sobredaurada*», (núm. 64) i d'una taula de fusta (núm. 150) per a tenir les canadelles. A més hi havia (núm. 149), «*una cortina gran de coromina per lo velum templi*».

L'inventari de l'any 1682 fa referència a una sèrie d'escultures (núm. 145): «*entre lo sacrari y lo armari de prop la sagristia setse figuras de sancts y sanctas de bulto sobradauradas entre grans y petitas*». I en la següent entrada (núm. 146) parla d'«*una figura de Christo en lo altar major*» i de «*dos figuras de angels de bulto sobredaurats que estan en lo altar major*» (núm. 147).

Una referència especial mereixen els «*dos coixins grans que serveixen per fer lo llit de Nostra Señora de agost. Lo un de vellut mostrejat de blanch y morat y lo altre de domas blanch, los quals vuy se troban dins lo tumulo de Nostra Senyora ab sas coxineras de tela pera cobrir los*» (núm. 125); es tracta, com diu l'inventari, dels coixins que servien per a posar sota el cap de la imatge de la Mare de Déu en el llit o túmul processional en la festa de l'Assumpció de la Mare de Déu. Segons la consuetud dels obrers de l'església parroquial de Moià, el prevere cambrer de Nostra Senyora havia de fer parar el llit de la Mare de Déu i els obrers havien de fer-se càrrec de les persones que l'havien de portar a la processó.²⁹ Ens han arribat alguns testimonis fotogràfics d'abans de l'inici de la guerra civil espanyola (1936) del llit o túmul de la Mare de Déu.³⁰

L'inventari de l'any 1682 esmenta (núm. 137) «*dotse coronas de cartro per los apostols*». Molt possiblement es tracta de corones per a les 12 persones que representaven els apòstols i que acompanyaven el llit de la Mare de Déu en la processó de la festa de l'Assumpció de la Mare de Déu.

El mateix inventari es refereix als «*quatre draps mostrajats ahont son pintats los Apostols*» (núm. 139), l'utilitat dels quals no podem precisar.

29. Vegeu la consuetud a Josep GALOBART I SOLER, «L'església parroquial de Santa Maria de Moià i els seus constructors (1673-1749)», *Modilianum*, 2a època, núms. 8-9, juny-desembre 1993, p. 121-129.

30. Vegeu el llit o túmul de la Mare de Déu a l'interior de l'església parroquial de Moià: «Suplemento gráfico», *Modilianum*, 1a època, març 1966. I un altre de la processó del dia de la festa de la Mare de Déu Assumpta, 15 d'agost, a: Jaume CLARÀ I ARISA, *Moià, 1875-1939. La vida d'un poble en imatges*. L'Hospitalet de Llobregat 1997, p. 136.

Comparació amb inventaris de sagristies d'altres esglésies

Seria molt interessant la comparació dels dos inventaris de la sagristia de l'església parroquial de Moià que publiquem amb els inventaris de les sagristies de les altres parròquies de la comarca del Moianès per a fer-nos més càrrec del seu contingut i de la seva importància. Josep Maria Madurell, a la revista vigatana *Ausa*, publicà un parell d'inventaris d'esglésies del Moianès. Un d'ells és un inventari del monestir de Santa Maria de l'Estany, datat el 26 d'agost de 1541.³¹ Amb tot, aquest inventari no ens serveix per a comparar amb els dos de Moià que publiquem perquè no sabem què succeí amb l'argenteria, ornaments i paraments d'altar del monestir de l'Estany després de la seva supressió l'any 1592 i de què disposava realment l'església de Santa Maria de l'Estany al segle XVII.³²

L'altra inventari publicat per Josep Maria Madurell és molt més útil per a l'historiador per a poder comparar-lo amb els dos inventaris moianesos. Es tracta de l'inventari de l'església parroquial de Sant Martí de Granera; d'aquest, Josep Maria Madurell oblidà de donar la data de l'inventari, però sabem que, cal datar-lo entre els anys 1604-1605, és a dir, que és coetani a l'inventari moianès de l'any 1606.³³

Conclusió

Després del que hem vist, s'imposen tres constatacions. La primera és que la comparació dels dos inventaris moianesos evidencia, molt clarament, l'important increment, tant d'argenteria com d'ornaments i dels elements litúrgics de la sagristia de la parròquia de Santa Maria de Moià al llarg del segle XVII. A més de l'aparició d'elements i objectes nous, que no apareixen en l'inventari de l'any 1606, hi ha objectes que es veuen duplicats, triplicats o, fins i tot, quadruplicats. L'increment és ben evident.

La segona constatació, és que les descripcions que ens proporcionen els inventaris, tret d'algunes excepcions, no són gaire explícites, cosa que no facilita el fet de poder identificar les peces i fer-se càrrec dels seus estils, de les tipologies o de les evolucions en l'orfebreria, els ornaments i els paraments litúrgics.

I la tercera constatació és que una sèrie d'elements, tant d'orfebreria com de draperia o de paraments d'altar, que apareixen en els inventaris

31. Josep Maria MADURELL I MARIMÓN, «Tres inventaris antics», *Ausa*, vol. VII(1972-1974), p. 25-33.

32. Antoni PLADEVALL I FONT - JORDI VIGUÉ. *El monestir romànic de Santa Maria de l'Estany*, Barcelona 1978, p. 164-169.

33. Josep Maria MADURELL I MARIMÓN, «Tres inventaris antics», *Ausa*, vol. VII(1972-1974), p. 36-40. La datació la fem a partir de la cronologia del manual notarial en que es conserva.

que acabem d'estudiar, avui dia ja no es troben a les nostres sagristies. Això és degut, bàsicament, a l'aplicació de la reforma litúrgica sorgida del concili Vaticà II (1962-1965). Com a conseqüència d'aquesta reforma alguns objectes han desaparegut del marc en què avui celebrem la litúrgia i, per tant, del nostre marc cultural.

És convenient, en acabar, d'encoratjar els historiadors a estudiar els inventaris antics de les sagristies de les esglésies catalanes a fi de conèixer millor els seus conjunts d'orfebreria, de draperia, de tapisseria o de paraments d'altar.

Document núm.1

28 de desembre de 1606

Inventari de la sagristia de l'església parroquial de Santa Maria de Moià, fet pel notari Jaume Guardia, a requeriment dels Regidors i dels obrers de dita vila, en ocasió de la presa de possessió del càrrec de sagristà o monjo de Mossèn Jaume Areny.

Moià, Arxiu Municipal, Protocols Notarials, Not. Jaume Guardia, Vol. 409, sense foliar, *ad diem* 28 de desembre de 1606.

Inventari del or y plata y roba della yglesia de Sancta Maria de Moya.

Die vigesima octava mensis desembris 1606.

Inventarium receptum de bonis ecclesie parochialis Beate Marie Modiliani, Vicensis diocesis, ad instantiam et requisitionem consiliarios Benedictus Verdager, Anthonius Coma de Sant Jaume et Monserratum Corona, consiliarios anno presentis dicte Ville; Valentinus Castella et Petrus Joannes Canudes, operarios ecclesie eiusdem Ville Modiliani, dictis viroribus acomendam veneris Jacobum Arenys, presbiterum dicte ecclesie, monacum monachie dicte ecclesie Modiliani est seguens:

1. Primo, una creu de plata daurada, la major, de dita yglesia.
2. Item, una custodia, ab la qual portan lo Santissim combregar y sta lo Sant Sagrament, daurada, ab dos angelets, ab tonba y claueta.
3. Item, altra custodia gran de plata daurada, la major, ab una vadeiera ahont posan lo Sanct Sagrament, ab dos angells, un a cada part, ab tonba y tancadura.
4. Item, una creu de plata blanca; es a banyar per los obrers.
5. Item, un calser nomenat de Sant Bernat, daurat.
6. Item, altre calser de plata ab la copa daurada y lo peu blanc.
7. Item, altre calser de plata blanch ab una creu al peu ab dos xipres.
8. Item, altre calser tenen los vicaris.
9. Item, dues patenas de plata daurades, ab ses capsetas o caxetas, la huna de Nostra Señora y laltre de Nostre Senyor.
10. Item, dos canalobres de plata.
11. Item, lo ensenser de plata.
12. Item, la barqueta de plata dels ensens ab una cullera de plata.
13. Item, dos portapaus de llauto.
14. Item, dos bordons de plata, ab la pinya daurades; y altres dos bordons de plata, blanchs.
15. Item, una corona de Nostra Senyora de plata daurada, ab dotze estrelles, ab ses pedras.
16. Item, una corona de Nostra Senyora y del Jesus daurada, ab dotze estrelles, ab ses pedras.

Les robes

17. Primo, tres capas de morts de xamellot fi, folrades de tella negra.
18. Item, un palit de teixit de vallut negra.

19. Item, una casulla ab dos dalmatigues y estoles y maniples y collas de xamellot de aigues.
20. Item, dues capes de xamellot de aigues, la huna blanca y l'altra vermella.
21. Item, una casulla de vallut carmesi ussat, ab ses dalmatigues, maniples y collas.
22. Item, dues tovalloles de xamellot de aigues; la huna blanca y la altra vermella.
23. Item, altra casulla blanca.
24. Item, una capa de vallut carmesi obrada de or ab ses carxofes de or.
25. Item, altra capa de vallut vert, obrada de or, ab ses carxofes de or.
26. Item, altra capa de xamallot blanch, obrada de seda.
27. Item, un gremial per acompanyar lo Sant Sagrament ab un calser de fill de or.
28. Item, un tros della casulla naronjada, la stola te m^o Mas.
29. Item, sinch sendrats, un de tafata carmesi, laltre blanch, laltre vert, altre de morat, altre de carmesi.
30. Item, una tovallola de carmi ab guarnisio de or.
31. Item, una tovallola de crii ab guarnisio de or.
32. Item, uns corporals y (...) de orlanda guarnits de fosselles de or.
33. Item, una tovallola de valut carmesi, tota guarnida de or.
34. Item, quatre mantells del temps vell, ab sos mantonets.
35. Item, lo pali de Nostra Senyora ab tot son guarniment guarnit de or, ab son frontal, tovallola guarnit de or, ab los sarells de fill de or y seda.
36. Item, tres corejas del temps vell, la huna vermella, l'altra negra, l'altra de plata tirada ab los caps de plata.
37. Item, uns crestalls grossos.
38. Item, tres fills de coral ab los senyals, los dos de plata.
39. Item, un cordo de seda de grana ab fill de or.
40. Item, setze grans grossos de diverses colors, ab un floch de seda de grana.
41. Item, un anell gros ab sa pedra.
42. Item, una bossa gran de seda y or guarnida de or.
43. Item, las banderas della quaresma.
44. Item, las banderas blavas.
45. Item, las banderas vermelas, usades, ab Nostra Senyora al mitx.
46. Item, un astandart de domas, ab un calser de fill de or.
47. Item, otras banderas de domas ab la Assumptio y l'altra part lo Sanct Sagrament.
48. Item, dos bosses de corporals.
49. Item, una catiffa de tapiseria.
50. Item, altre mantonet de taffata vert obrat, mostrejat ab guarnisio de or.
51. Item, altre mantonet de domas carmesi ab guarnisio de or.
52. Item, altre mantonet de morat de Cathalunya ab guarnisio de or fals.
53. Item, altre manto de domasquillo blanch y groch ab guarnisio de seda groga y blanca.
54. Item, quatre mantells vells ab guarnisio de or.
55. Item, dues valliles(?) de ret, una de blanca, altra de groga.
56. Item, tres garnatxes, dues bones, l'altra foradada.
57. Item, quatre tovalloles de calses.
58. Item, quatre axugamans bons.
59. Item, quatre camis prims de tella prima.

60. Item, un palit de ret.
61. Item, un palit de ballut negre devant del Christo del altar.
62. Item, uns camis primis ussats.
63. Item, duas capes de tot dia.
64. Item, la cortina della coresma de tella.
65. Item, nou camis grossos, molt ussats.
66. Item, divuit estovalles bones, y algunes ussades.
67. Item, un mantell de ballut vert ab lo mantonet ab carxofes de or.
68. Item, una bassina de plata ab lo salpaser tambe de plata.
69. Item, la figura de Sanct Sabastia de plata.
70. Item, un reliquiari de plata.
71. Item, tres missals, dos ussats, lo altre tot nou.
72. Item, dues esquellas de coure de acompanyar lo Sanct Sagrament.

Les quals robes, argent, or ab lo anomenat y espezifecat y en dit memorial, o si es vol inventari, en sa bona fe y paraula promet lo dit m^o Jaume Arenys, monjo de dita iglesia, als honorables jurats y obres lo any present y als llurs successors, que guardara y en sa custodia tindra totes les robes, or, argent, ab tot lo mencionat en dit inventari que sempre fes permutatio alguna de dita mongia restituira tot lo demunt y mencionat sots obligatio de tots y sengles bens seus, propis y esdevenidors, ab especial tots los drets y emoluments de dita mongia y seus totes y qualsevol lleis, usos, rahons, consuetuts a les dites coses contravinentes y ab seus etc. de propri for etc. ab salari de procurador sich sou dins la vila de Moya y fora de aquella deu sous ab scriptura de ters.

Document núm. 2

6 de març de 1682

Inventari de la sagristia de l'església de Santa Maria de Moià fet en l'acte de presa de possessió del nou sagristà Maties Armangol.

Barcelona, A.C.A., Protocolos Notariales, Manresa, vol. 55, f. 104-108.

Die veneris VI mensis martii MDCLXXXII

In Dei nomine. Noverint universi quod propter doli maculam evitandam et omnem suspicionis fraudem tollendam beneficium inventarii a jure indultum sit hinc est quod ego Mathias Armangol, presbyter, in loco Beatae Mariae de Stagno residens obtinens perpetuum simplex beneficium ecclesiasticum sub invocatione Sancti Martini in ecclesia parochiali presentis Villae Beatae Mariae Modiliani cuiquidem beneficio monachia eiusdem parochialis ecclesiae auctoritate apostolica est unita dicto nomine insequendo consuetudinem per praedecessores meos in dictis beneficio et monachia actenus observatum recipiendi scilicet et acceptandi bona et ornamenta sacristiae dictae parochialis ecclesiae beneficio inventarii. Ita ut in casu restitutionis ipsorum constet quae bona et ornamenta mihi uti monacho praedicto fuerunt in commandam tradita, et quae restituere tenear et ne ea ullo conquam tempore occultari valeant et alias ad alios fines et effectus mihi utiles et necessarios praesens decrevi facere inventarium seu repertorium de bonis et ornamentis sacristiae dictae parochialis ecclesiae praemisso hoc venerabili signo cru † cis quod inventarium habuit initium in dicta sacristia cons-

tracta in eadem parochiali ecclesia presentis Villae Beatae Mariae Modiliani. Presentibus illustri et admodum reverendo domino Carolo Sola de Sanctestève, presbytero, S.T.D. archipresbytero ecclesiae collegiatae Beatae Mariae de Stagno, rectoreque dictae parochialis ecclesiae Beatae Mariae Modiliani honorabilibus Jacobo Casagemas et Francisco Traver anno presenti et currenti consiliariis presentis Villae et termini Modiliani una cum honorabili Hieronimo Marfa, consiliario, in ordine tertio a presenti villa absentis et Paulo Brotons lanae paratore eiusdem villae Modiliani eodem praesenti et currenti anno operario dictae parochialis ecclesiae et per Jacobum Serra textorem lanae dictae Villae Modiliani fuit designatum huiusmodi inventarium die veneris sexta, mensis martii, anno a natiuitate Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo, praesentibus pro testibus discreto Josepho Pla, clerico, canonico ecclesiae collegiatae dictae Beatae Mariae de Stagno, Josepho Llafrench, textore lanae et Josepho Marquet lanae paratore ambobus presentis Villae Modiliani.

En lo armari constituiu detras la porta entrant a la sagristia

1. Primo, una creu gran de plata sobredaurada amb una efigies de Nostra Señora en una part y en la altra de un Christo crucificat.
2. Item, una altra creu de plata petita sens sobradaurar.
3. Item, dos candaleros de plata grans gravats.
4. Item, altres dos candaleros de plata, llisos, mes petits.
5. Item, una corona de plata gran sobradaurada, ab tretze estrelles, en lo circuit de aquellas ab dinou pedres verdes y grogues encaxadas en dita corona.
6. Item, altra corona de plata sobradaurada per lo ninyo Jesus ab tres pedres.
7. Item, altra corona de plata sens sobradaurar, juntament ab la corona del ninyo Jesus tambe de plata sens sobradaurar.
8. Item, un reliquiari de plata ab vidres: dins reliquias de sancts, ab un crucifici petit y quatre angelets, tot de plata.
9. Item, una custodia de plata, gran, sobredaurada y son verigle, ab dos angels al costat, que se acostuma aportar al Sanct Corpus.
10. Item, altra custodia de plata sobradaurada mes petita en la qual estan las formas.
11. Item, una custodia vella de piltra sobradaurada ab la creuheta trencada.
12. Item, nou calsers de plata, sinch sobradaurats de or y quatre sobradaurats. Los dos dels sinch sobradaurats son gravats.
13. Item, deu patenas de plata, tres sobradauradas y las set sens sobradaurar.
14. Item, un calser de piltra sobradaurat sens patena.
15. Item, altre calser de estany ab sa patena tambe de estany.
16. Item, una bacina de plata, gran, y un salpasser de plata.
17. Item, dos paus de plata sobradauradas, en la una de les efigies de Nostra Senyora de la Conceptio en lo costat de la qual efigies falta un angel, y en la altra la figura de un Christo Crucificat y Nostra Señora y Sant Joan.
18. Item, un incenser ab sa barqueta y cullera, tot de plata.
19. Item, una sotacopa de plata ab dos canadellas tambe de plata.
20. Item, una palmatoria de plata.
21. Item, una figura de bulto de Sanct Sebastia martir de plata, ab una reliquia que aporta en la ma dreita, ab sinch sagetas tot de plata.
22. Item, la custodia del Santissim Sagriment ab la reserva.

23. Item, una capsa de plata per la reserva.
24. Item, la Veracreu de plata sobradaurada.
25. Item, una effigies de Nostra Señora de plata de pes Ll. A.
26. Item, la caxeta de plata per tenir los Olis Sancts o crismeras.
27. Item, una cullera de plata gran pera batejar.
28. Item, quatre bordons de plata, los dos grans, y los dos mes petits.
29. Item, uns corals o rosaris ab grans de cristall.
30. Item, altres rosaris de cristall encadenats de fil de ferro ab tres madalles de plata en la creu.
31. Item, una bolsa de seda brodada per aportar lo viatich fora.

Item, en dita sagristia, en los calaixos

32. Primo, en lo mes alt estan los vestiments de morts: primo un palit per lo altar, negre, de tripa de vellut.
33. Item, altre palit de vellut negre, bo, guarnit de galo de or y esculpidas en lo mitg de fil de or y plata las armas del Señor Francesch Casanovas y Comas.
34. Item, tres capas de morts, de xamallot negre, guarnides de galo de or, y en cada una de ellas un cap y dos ossos de morts, bonas.
35. Item, altres dos capes de morts, de osteda negra, guarnidas ab galo de or bort, usadas.
36. Item, tres capas de morts, de xamallot negre: las dos ab las becas de vellut negre guarnidas ab un passama de seda neronjada, y la altra guarnida ab un passama de ceda de color vert y encarnat dolentas.
37. Item, una tovallola de tafeta negra, per la creu ab sas puntes negres.
38. Item, un term negre de osteda guarnit de or fals; ço es: casulla y dalmaticas ab sos cordons de seda negra y neronjat.
39. Item, una tovallola negre de xamallot per la trona.
40. Item, un tern de boqueals negres guarnit de passama de seda negra y naronjat.
41. Item, una tovallola per la trona tambe de boqueals negres guarnida de naronjat y negre.
42. Item, una capa negra de xamallot, molt usada.
43. Item, altra capa de xamallot negre, tambe molt usada.
44. Item, dos cobricalsers de tafeta negres.

En lo segon calaix de sota lo demunt dit

45. Primo, un tern morat de xamallot de aigües ab planetas y estolas.
46. Item, una tovallola per la trona del mateix color de xamallot de aigües.
47. Item, una capa morada de axamallot del tern de advent y quaresma.
48. Item, un cobricalser morat.
49. Item, duas capas de axamallot, la una vermella y l'altra blava, totes usadas.
50. Item, un tern vert de axamallot de aigües: casulla y dalmaticas.
51. Item, un manto de Nostra Senyora, de ceda vermella descolorida.
52. Item, una tovallola de axamallot vert per la trona.
53. Item, una casulla de morts de axamallot negre guarnida ab galons de or bort ab sa estola y maniple, bona.

54. Item, una tovallola de tafeta negra guarnida en los caps ab puntas de seda negra bona.

55. Item, una altra tovallola de axamallot vermell per la trona.

56. Item, una casulla de primaveres de ceda de color blanch y murat, ab sa estola y maniple, tot guarnit ab galo de or bo.

57. Item, una cortina de tafeta ab enellas de courer que serveix per las Quaranta Horas.

En lo calaix tercer

58. Primo, dos capas pluvials de domas blanch, guarnidas ab passama de or, totas novas.

59. Item, dos capas de domas blanch guarnidas de or fi, usadas.

60. Item, altra capa de xamallot blanch guarnida de galo de or.

61. Item, dos capas, la una de vellut carmesi brodada de or y l'altra de vellut vert, tambe guarnida de or ab figures de fil de or, ab caputxes, bonas.

62. Item, dos dalmatigas blancas de bombosino bort per les minyons.

63. Item, un tern de domas blanch guarnit ab un galo de or y un serrell petit de seda blanca y naronjada.

En lo quart calaix

64. Primo, una sacra de fusta molt usada, sobradaurada.

65. Item, un tern blanch de domaschillo usat guarnit de galo de seda.

66. Item, dos tovallolas blancas de tafeta guarnidas, las unas de puntas de or y las altres de puntas de plata.

67. Item, un talam blanc de domas mostrejat de vert y vermell.

68. Item, un manto blanch y groch de domas per Nostra Señora.

69. Item, un palit blanch de tafeta, molt usat.

70. Item, un tern vermell de domas com es: casulla y dalmatigas, ab sos cordons de seda vermella y groga.

71. Item, una tovallola de tafeta vermella per la trona ab sas puntas, de or, grans.

72. Item, onse cobricalsers de diferents colors.

73. Item, una cortineta de tafeta vermell ab anellas.

74. Item, un frontal de domas blanch, mostrejat de vert y vermell, ab sos serrells de seda.

75. Item, una tovallola de glassa per Nostra Señora, guarnida de tafeta blau.

76. Item, altra tovallola de glassa blanca guarnida de puntas negres.

77. Item, un palit de xamallot vermell de aigues guarnit de galo de or y flocadura de seda.

78. Item, una tovallola de domas blanch guarnida ab galo de or y flocadura de seda blanca y groch de or.

En altre calaix

79. Primo, dos bolses de corporals de llama plateada.

80. Item, un palit blanch de domas ab una figura de Nostra Señora de Concepcio al mitg.
81. Item, un manto de Nostra Señora de domas vermell guarnit de or fals.
82. Item, una tovallola de tafeta vermell tota guarnida de punta de or.
83. Item, un gremial vermell de vellut guarnit de fil de or.
84. Item, una capeta de domas blanch bo.
85. Item, un palit de vellut carmesi ab sos frontals verts, tot guarnit de fil de or.
86. Item, un manto de llama blanca guarnit de galo de or.
87. Item, un manto de vellut vert, carxofat de fil de or.
88. Item, un tern y tovallola per la trona, de vellut vert corxofat de fil de or.
89. Item, tres rosaris de cristall; los uns de grans grossos ab quaranta y set grans; altres de grans petits que ni ha dos cents sinquanta vuit grans guarnits de alquimia per entre mitg; altres mes petits que y ha cent quaranta dos grans.

En altre calaix

90. Primo, quatre ganferons de domas vermell, dos ab la figura de Nostra Señora de fil de plata, en una part, y, a la altra part, una costudia ab una figura del Santissim Sagrament tambe de fil de plata; y los altres dos llisos, bons.
91. Item, set banderas de domas: una vermella, de la Vila; altra blanca, del Roser; altra groga, de Sanct Miquel; altra groga y vermella, de Sanct Isidro; altra blava, de Sanct Sebastia; altra verda, de Nostra Señora del Socos; y la altra, blanca, de Sanct Josef; ab sos cordons de seda per quiscuna.
92. Item, un estandart de domas vermell ab una custodia y dos angels brodats a cada part.
93. Item, altre estandart de domas blanch guarnit de blanch y carmesi ab sos cordons.
94. Item, sis cortinas de domas vermell, ab un sobracel tot enter ab quatre penjants guarnit ab sos serrells de seda vermella.
95. Item, una capeta de domas vermell per aportar lo viatich.
96. Item, dos capas de domas vermell.
97. Item, dos ganfarons negres ab la passio de Nostre Señor.
98. Item, dos casulles usades: la una vermella de xamallot, y la altra blanca de tela de camell.
99. Item, altres dos casulles una blanca de domaschillo, y altra de xamallot vert, usadas.
100. Item, altra casulla de red de seda vermella, molt usada.
101. Item, altra casulla de osteda de diferents colors ab un passama de ceda de color negre y naronjat, ab sa estola y maniple, bona.
102. Item, altra casulla de osteda de color vert, ab flors blancas, ab son estola y maniple, bona.
103. Item, un manto de Nostra Señora, de tafeta blau, guarnit ab puntas negras.
104. Item, una capa pluvial de domas vert guarnida ab passama de or.
105. Item, un palit de llama camusada guarnit ab punta de plata, bo.
106. Item, dos trossos de la mateixa llama camusada.
107. Item, un palit de talaton blanch guarnit ab punta de plata y or, bo.
108. Item, dos dalmatigas de osteda encarnada ab flors blancas, guarnidas ab galo de or fals, per los acolits.

109. Item, un tros de vellut carmesi, de tinguda alguna cana poch mes o menos, usat.

110. Item, una tovallola de tafeta entredoblada de color de rosas.

111. Item, un pavello per la custodia ahont esta la reserva, de talaton guarnit ab galo de or fi.

112. Item, altre pavello per la mateixa custodia, de tafeta color morat, guarnit ab galo de or bort.

113. Item, altre pavello de sati blanch per la dita custodia brodat de fil de plata, bo.

114. Item, altre pavello de domas vert per la mateixa custodia guarnit de galo de or.

115. Item, altre pavello de taletón color de aurora guarnit ab una punta de or.

116. Item, altra pavello de glassa brillant de color encarnat guarnit ab punta de plata.

117. Item, dues tovallolas de glassa guarnidas ab puntas negras.

118. Item, altra tovallola per Nostra Señora, de glassa brillant, encarnada guarnida ab tafeta encarnat.

Item, una caixa de fusta de alba ab sos pany y clau y dins de ella lo següent:

119. Primo, quaranta y sis estovallas part de tela y part mostrejadas de coto.

120. Item, uns camits de tela guarnits ab puntas, ab un amit tambe de tela, tot bo.

121. Item, trenta un camits part de bri y part de tela; part bons, y part molt usats.

122. Item, dos camits per los acolits.

123. Item, dos roquets de tela guarnits ab puntas, nous.

124. Item, dos palms de punta de plata de amplaria mitg palm.

125. Item, dos coxins grans que serveixen per fer lo llit de Nostra Señora de Agost. Lo un de vellut mostrejat de blanch y morat, y lo altre de domas blanch, los quals vuy se troban dins lo tumulo de Nostra Senyora ab sas coxineras de tela pera cobrirlos.

Item, altra caixa de fusta de alba ab sa respatllera a modo de escon y dins de ella lo següent:

126. Primo, vint garnatxes, entre bonas y dolentas.

127. Item, vuit sinyells bons.

128. Item, set tovallolas grans de tela, mostrajadas, de diferents colors.

129. Item, tres tovallolas de bri, usadas.

130. Item, catorse amits de tela.

131. Item, vint y sinch corporals de tela entre bons y dolents.

132. Item, vint y quatre tovalloletas per lo lavabo.

133. Item, una sort de purificadors entre bons y dolents.

134. Item, una catifa usada.

135. Item, una bolsa de corporals de domas blanch guarnida ab galo de or.

136. Item, catorse axugamans.

137. Item, dotse coronas de cartro per los apostols.

138. Item, tres vestes de bocaram usadas.
139. Item, quatre draps mostrajats, a hont son pintats los Apostols.
140. Item, una vesta de bocaram blau per cubrir lo sacrari.
141. Item, dos candaderos de bronso ab lo peu triangolat.
142. Item, tres candaderos de bronso del peu rodo.
143. Item, dos candaderos de bronso del peu pla.
144. Item, quatre candaderos de bronso, petits, ab lo peus triangolats.
145. Item, entre lo sacrari y lo armari de prop la sagristia setse figuras de sancts y sanctas, de fusta sobradauradas, entre grans y petites.
146. Item, una figura de Christo en lo altar major.
147. Item, dos figuras de angels, de bulto, sobradaurats, que estan en lo altar major.
148. Item, sis candaderos de ferro grans, alts, los dos mes alts que los quatre.
149. Item, una cortina de cotonina per lo "*velum templi*".
150. Item, una tauleta de fusta, petita, per tenir las canadellas.
151. Item, dos caldaretas de aram.
152. Item, una campaneta per acompanyar lo viatich.
153. Item, un talam de sati vermell, ab quatre varas, per aportar lo viatich.
154. Item, un pando de domas vermell, petit, per aportar lo viatich.
155. Item, un dosser de talaton color morat guarnit de galo de or.
156. Item, tres missals, un de bo y dos molt usats.
157. Item, altres dos missals vells que no serveixen.
158. Item, una capseta de alquimia.
159. Item, tres bolsas de corporals, usadas.
160. Item, dos hostiers de ferro.
161. Item, sinch tovallolas y un tovallo.

Haec autem bona et non plura inveni et invenire fateor ad presentem ego dictus Mathias Armangol, presbyter, beneficiatus et monachus praedictus in sacristia dictae parochialis ecclesiae Beatae Mariae Modiliani et aliqua haud invenire potui licet in perquirenda illa ex actum mas et quamplurimas adhibuerim diligentias. Protestor tamen si in futurum aliqua alia bona et ornamenta dictae parochialis ecclesiae inveniam seu ad meam notitiam devenient. Illa (...) et quam citius potero praesenti addam seu describam inventarium seu aliud de novo de dictis bonis et ornamentis per me recenter (...) et fors in futurum ad meam notitiam devenientibus faciam Siꝑgnum meum Mathiae Armangol presbyteri qui hace nomine respective praedictis laudo, concedo et firmo.

Testes sunt discretus Josephus Pla, clericus canonicus ecclesiae collegiatae Beatae Mariae de Stagno, diocesis Vicensis, Josephus Llafrech, textor lanae, et Josephus Marquet, lanae parator, ambo praesentis Villae Beatae Mariae Modiliani.

Document núm. 3.

19 de novembre de 1693

Inventari de les joies i ornaments del primitiu cambril de la Mare de Déu de la Misericòrdia dreçat amb motiu de la institució del càrrec de cambrer.

Barcelona, A.C.A., Pro.Not., Manresa, vol. 72, f. 326v-328.

Dicta die jovis XVIII mensis novembris MDCLXXXIII.

Ego Nicolau Prat, presbyter in ecclesia parochiali presentis Villae Beatae Marie Modiliani, beneficiatus. Confiteor et in veritate recognosco vobis Illtri. et Adm. Reverendo domino Carolo Sola de Santesteve, presbytero S.T. Doctori, archipresbiter ecclesiae collegiatae Beatae Mariae de Stagno, diocesis Vicensis, Rectorique dictae parochialis ecclesiae presentis Villae Beatae Mariae Modiliani, reverendo domino Josepho Casanova, presbytero, S.T. Doctori, obtinenti benefitium sub invocatione Sancti Martini in dicta parochiali ecclesia ejusdem Villae Modiliani institutum et fundatum cui monachia ejusdem ecclesia est unita honoribus, Paulo Caldero, Petro Toll et Clapers et Bernardo Otzet, anno presenti et currenti Conciliariis presentis Villae et termini Beatae Mariae Modiliani et Josepho Desfeus eodem presenti et currenti anno operario dictae parochialis ecclesiae dictae Villae Beatae Mariae Modiliani absentibus etc. notari etc. Quod modo instrumento dedistis et tradidistis mihi videlicet vos dictus dominus Dr. Josephus Casanova, presbyter, monachus praefatus, bona et ornamenta infraescripta et sequentia:

Primo, videlicet dos coronas de plata ab varias pedras, una per lo ninyo Jesus y la altra per Maria Santissima, las quals coronas son de la una part doradas y de la altra part del mateix color de la plata, y pesan juntas setanta y quatre onsas y tres argensos; y ditas coronas se son fabricadas de la plata procehida de dos coronas vellas que antes hi havia en dita iglesia per adorno de ditas Santas Imatges, una de ellas dorada y altra sens dorar, las quals juntas pesaren de plata neta sexanta vuit onsas y quatre argensos; y lo demes que costan ditas dos coronas novas de mans de dorar y posari las pedras ho ha pagat per charitat per devocio a Maria Santissima lo señor Magi Barrera, ciutada honrat de Barcelona.

Item, un vestit de primavera de varios colors y lo fondo color de perla sens or ni plata.

Item, altre vestit de domasquillo encarnat guarnit ab galo de or.

Item, altre vestit de domasquillo morat molt antich y usat, guarnit ab una puntilla de or molt petita.

Item, altre vestit de domasquillo blanchinos molt usat y guarnit de un serrell de seda groga y encarnada.

Item, altre vestit de domasquillo vert ab una mostra molt menuda guarnit ab unas puntillas de or fals molt antigas.

Item, dos vestits un de domas carmesi molt afagit y molt usat, guarnit ab una puntilla de or fals molt vella, y altre de llana blanca, guarnit ab un galo de or; lo qual vestit per haverlo tocat lo llamp y altrament per estar mal tractat casi no esta decent per servir; dels quals dos vestits per ser molt vells sen ha fet una cassulla, y finalment altre vestit de tafeta blau guarnit ab una punta negra molt antiga; los quals ornaments se troban continuats en lo inventari que vos dit Sr. Dr. Joseph Casanova com a monjo predit teniu encarregat dels bens y ornaments de dita parrochial Iglesia.

Et vos dicti dominus Dr. Carolus Sola de Sant Esteve, presbyter, archipresbyter et rector praefatus, honorabiles Conciliarii et operarius praenominati dedistis et tradidisti mihi bona et ornamenta infrascripta et sequentia:

Primo scilicet un manto de primavera que tenen lo fondo blau y las flors de color de aurora y blanch, forrat de tafeta vert guarnit de una punta de plata.

Item, dos estovalles de tela unas guarnidas de puntas y otras sens guarnir.

Item, un rebozzo de Maria Santissima fet de glassa mostrejada y guarnit de puntas y tambe un adres de balonas y bueltas per ditas Santas Imatges.

Y finalment una ara per lo altar del Camaril ahont son ditas Santas Imatges y alguns altres adornos per lo altar.

Quaequidem bona et ornamenta de presenti sunt et reperuntur in Capella sive Cameril Beatae Mariae de Misericordia constructae in dicta parochiali ecclesia presentis Villae Beatae Mariae Modiliani. Modus vero traditionis dictorum bonorum et ornamentorum talis fuit et est quoniam ea habui et recepi in suis propriis specibus posita in dicta capella sive Cameril Beatae Mariae de Misericordia. Et ideo renuntiando, etc. firmo apocham et pactum de non petendo. Et nihilominus convenio et bona fide promitto vobis dictis domino doctore Carolo Sola de Sanctesteve, presbytero, archipresbytero et rectori, honorabilibus Conciliariis et operario praedictis quod dicta bona et ornamenta in fidelem custodiam tenebo eaque vobis dictis respective nominibus seu vestris in dictis officiis respective successoribus restituere promitto quandocumque a vobis eisdem nominibus respective et vestris in eisdem officiis respective successoribus fuero requisitas incontinenti sine dilatione etc. Cum salario procuratoris pro die intus presentem Villam Beatae Mariae Modiliani quinque solidorum et extra eandem decem solidorum ultra quod etc. restituum missiones etc. Super quibus etc. Creditur etc. Et ut tutius cautum sit dono vobis dictis respective nominibus in fidejussorem magnificum dominum Maginum Barrera civem honorabilem Barchinonae ibidemque et in presenti Villae Beatae Mariae Modiliani populatum presentem qui mecum etc. Ad haec ego dictus fidejussor acceptans etc. promitto una et insolidum teneri etc. Praeterea nos ambo principalis scilicet et fidejussor promittimus nos firmare suis etc. Poena est quinquaginta solidorum de qua etc. tertium Curiae etc. Qua toties etc. Qua soluta etc. nihilominus etc. Et pro his etc. obligamus omnia et singula bona nostra et utriusque nostrum insolidum mobilia et immobilia etc. Renuntiantes beneficio novarum etc. et consuetudini Barchinonae etc. Et ego dictus fidejussor renuntio legi quod prius etc. et alii etc. Et ego dictus Nicolaus Prat principalis renuntio privilegio clericali etc. et tonsurae etc. Et ego dictus Maginus Barrera fidejussor renuntio privilegio militari etc. et monitioni viginti sex dierum etc. Renuntiamus etiam nos ambo principalis et fidejussor omni et cuicumque alii juri etc. nec non legi generalem renuntiationem prohibenti etc. Et ut praedicta etc. Juramus etc. Haec igitur etc. Actum etc.

Testes sunt Andreas Marchus Clerch pharmacopola et Marianus Paraller scriptor ambo presentis Villae Beatae Mariae Modiliani.